

Zajęcia 11 Łamanie Diffiego-Hellmana, czyli odwracanie potęgowania modulo

Bezpieczeństwo protokołu D-H opiera się na tym że nie jest łatwo odwrócić potęgowanie modulo, tj. wyznaczyć x , taki że $a^x \bmod n = d$.

Pierwsza metoda: próbne mnożenie

Najprostszą metodą jest próbowanie jednej po drugiej wykładników x i sprawdzanie kiedy powyższe równanie będzie spełnione.

Przykład $3^x \bmod 17 = 2$

zaczynamy od $3^1 \bmod 17 = 3$ (nie spełnione)

w kolejnych krokach wykorzystujemy poprzednie:

$$3^2 \bmod 17 = (3^1 * 3) \bmod 17 = (3 * 3) \bmod 17 = 9$$

$$3^3 \bmod 17 = (3^2 * 3) \bmod 17 = (9 * 3) \bmod 17 = 27 \bmod 17 = 10$$

$$3^4 \bmod 17 = (3^3 * 3) \bmod 17 = (10 * 3) \bmod 17 = 30 \bmod 17 = 13$$

$$3^5 \bmod 17 = 5$$

...

$$3^{14} \bmod 17 = 2, \text{ czyli } x = 14$$

Metoda ta jest bardzo wolna, bo musimy sprawdzić wszystkie liczby aż do x (które jest rzędu n) – złożoność liniowa

Metoda baby step – giant step

W tej metodzie mamy mniejszą złożoność obliczeniową kosztem zapotrzebowania na pamięć (obie są teoretycznie $\sqrt{x}$).

równanie $a^x \bmod n = d$ możemy zapisać jako $a^{i \cdot m + j} \bmod n = d$ (czyli $x = i \cdot m + j$), gdzie m jest $\sqrt{n}$, zaokrąglony w górę, a 'i' i 'j' są z zakresu 0 do $m-1$.

Równanie możemy zapisać w postaci

$$a^j \bmod n = (d * (a^{-m})^i) \bmod n$$

Ujemnej potęgi możemy się pozbyć zastępując a^{-m} przez v^m , gdzie $(a * v) \bmod n = 1$. Ostatni warunek to odwracanie modulo które już przerabialiśmy.

Istotą algorytmu jest, że liczymy osobno lewą stronę, zapisujemy w tablicy dla i od 0 do $m-1$ i potem liczymy prawą stronę za każdym razem sprawdzając czy zgodzi nam się z którymś z elementów tablicy.

Przykład $3^x \bmod 17 = 2$, $m = \sqrt{17}$ czyli zaokrąglone w górę $m=5$

liczymy $3^j \bmod 17$ dla $j=0$ do 4 (najlepiej tak jak w metodzie próbnego mnożenia)

$$j=0: 3^0 \bmod 17 = 1$$

$$j=1: 3^1 \bmod 17 = 3$$

$$j=2: 3^2 \bmod 17 = 9$$

$$j=3: 3^3 \bmod 17 = 10$$

$$j=4: 3^4 \bmod 17 = 13$$

teraz liczymy prawą stronę, ale zanim to zrobimy wyznaczmy v z równania $(3*v) \bmod 17 = 1$ (w ten sam sposób jak na poprzednich zajęciach), no i dostajemy $v = 6$, czyli $w = v^m \bmod n = 6^5 \bmod 17 = 7$.

$i=0$: $d \bmod n = 2 \bmod 17 = 2$: nie zgadza się z żadną wartością $a^j \bmod n$

$i=1$: $d * w \bmod n = (2*7) \bmod 17 = 14$: nie zgadza się

$i=2$: $(d * w^2) \bmod n = ((d * w \bmod n) * w) \bmod n = (14 * 7) \bmod 17 = 13$ – zgadza się z $j=4$

Ponieważ zgodziły nam się wartości dla $j=4$ z $i=2$ to nasze $x = 2 * 5 + 4 = 14$.

No i faktycznie po sprawdzeniu $3^{14} \bmod 17 = 2$

Uwaga – złożoność obliczeniowa jest rzędu pierwiastka z n , bo i po lewej i po prawej stronie liczymy do $m \sim \sqrt{n}$. Ale trzeba zauważyć, że mamy też krok sprawdzania czy lewa strona równa się prawej. W najprostszym przypadku jeżeli $a^j \bmod n$ są zapisane w tablicy (albo słowniku!) i mamy przeszukiwanie w tablicy to jego złożoność jest znowu $m \sim \sqrt{n}$, czyli łączna złożoność wynosi ponownie n i jest niewiele lepsza od pierwszej metody.

Żeby wykorzystać pełną moc tej metody musimy mieć sposób szybkiego przeszukiwania a_j . Najprościej to zrobić wykorzystując prostą funkcję mieszającą.

Oznaczmy $a_j = a^j \bmod n$ i wybierzmy liczbę pierwszą p która jest bliska m .

Funkcję mieszającą będziemy liczyć przez:

$\text{hash} = a_j \bmod p$.

Tworzymy wtedy tablicę rozmiaru p w której każdy element będzie dynamiczną tablicą wszystkich a_j które mają taką samą funkcję mieszającą. Wtedy zamiast szukać w pełnej tablicy a_j wystarczy policzyć funkcję mieszającą tego co chcemy znaleźć i przeszukać tylko małą dynamiczną tablicę znajdującą się na pozycji tej funkcji mieszającej. Reszta algorytmu wygląda tak samo

Dla przykładu powyżej:

$m=5$ więc możemy wziąć również $p=5$,

$a_0=1$; $a_0 \bmod 5=1$

$a_1=3$; $a_1 \bmod 5=3$

$a_2=9$; $a_2 \bmod 5=4$

$a_3=10$; $a_3 \bmod 5=0$

$a_4=13$; $a_4 \bmod 5=3$

czyli nasza tablica funkcji mieszających wygląda tak:

hash = 0: $a_3=10$

hash = 1: $a_0=1$

hash = 2: <puste>

hash = 3: $a_1=3$, $a_4=13$

hash = 4: $a_2=9$

liczymy teraz prawą stronę (tak jak poprzednio)

$i=0$: $d \bmod n = 2 \bmod 17 = 2$; $2 \bmod 5 = 2$; tablica dla hash = 2 jest pusta – brak rozwiązań

$i=1$: $d * w \bmod n = (2*7) \bmod 17 = 14$; $14 \bmod 5 = 4$, dla hash =4 mamy jedynie $a_2=9$, ale nie ma 14, więc ciągle nie ma rozwiązań

$i=2$: $(d * w^2) \bmod n = (14 * 7) \bmod 17 = 13$; $13 \bmod 5 = 3$, dla hash = 3 mamy $a_1=3$, $a_4=13$ i druga pozycja z listy się zgadza, więc ponownie dostajemy $j=4$

UWAGA: nie należy mylić odwracania potęgowania modulo (które jak wyjaśniam wyżej jest skomplikowane obliczeniowo), czyli $a^x \bmod n = c$, $x = ?$ z odwracaniem modulo (które wykorzystywaliśmy np. w RSA i jest szybkie obliczeniowo), czyli $a * x \bmod n = 1$, $x = ?$.